

2018 metų kronika

2018 m. gegužės 25 d. Filologijos fakulteto Taryba išrinko naująją Dekanę. Ja tapo Anglų filologijos katedros profesorė dr. Inesa Šeškauskienė. Birželio 19–21 d. fakultete vykusiuose Institutų direktorių rinkimuose naująja Literatūros, kultūros ir vertimo tyrimų instituto, kuriam priklauso ir Lietuvių literatūros katedra, vadove išrinkta Vertimo studijų katedros profesorė dr. Nijolė Maskaliūnienė. Prof. habil. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė birželio 27 d. antrajai kadencijai perrinkta Vilniaus universiteto Senato pirmininke. Spalio 1 d. Lietuvių literatūros katedros vedėja išrinkta prof. dr. Brigita Speičytė.

Tyrimai: studijos, monografijos, reikšmingiausios publikacijos

Kartu su Italijos universitetų mokslininkais prof. habil. dr. D. Pociūtė sudarė ir parengė mokslo straipsnių rinkinį italų kalba „Dal dogma all’eresia: eterodossia, mistica e profezia [„Nuo dogmos prie erezijos: heterodoksija, mistika ir panašystės“], a cura di Antonella Barzazi, Michella Cato, Dainora Pociūtė“ (Padova University Press, 2018). Rinkinyje išspausdintas D. Pociūtės straipsnis „‘Fa una setta da sé’: Niccolò Buccella e la tradizione dell’antitrinitarismo veneto nell’esilio polacco-lituano“ [„‘Pats sau sekta’: Niccolò Buccella ir Veneto antitrinitarizmo tradicija Lenkijos-Lietuvos egzilyje“] ir jos vadovaujamos doktorantės Gintarės Petuchovaitės straipsnis „Demonizzazione del papa e polemica religiosa nel Granducato di Lituania nel XVI secolo“ [„Popiežiaus demonizavimas ir religinė XVI a. LDK polemika“]. 2018 m. pabaigoje doc. dr. Dalia Čiočytė sėkmingai baigė savo vadovaujamą Lietuvos mokslo tarybos finansuotą trejų metų projektą „Krikščionybė ir šiuolaikinė lietuvių literatūra (kolektyvinė monografija)“ (sutarties Nr. LIP–16363) ir išleido kolektyvinę monografiją (Dalia Čiočytė (sudarytoja), Asta Gustaitienė, Dalia Jakaitė, Marijus Šidlauskas. „Krikščionybė ir šiuolaikinė lietuvių literatūra“. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2018). Projekto vadovės indėlis – 9 aut. teksto lankai.

Mokslo darbų rinkinyje „Reformatio Baltica. Kulturwirkungen der Reformation in der Metropolen des Ostseeraums“ (Parengė H. Assel, J. A. Steiger, A. Walter. Berlin / Boston: De Gruyter, 2018) išspausdintas prof. habil. dr. D. Pociūtės straipsnis „The Reformation Experience in Sixteenth-Century Vilnius“. Mokslo žurnale „Archivum Lithuanicum“ (Nr. 2, 2018) paskelbta profesorės recenzija apie Palmiros Zemlevičiūtės monografiją „XVII–XVIII a. Mažosios Lietuvos žodynų terminologinė medicinos leksika“.

2018 m. prof. habil. dr. D. Pociūtė vykdė Lietuvos mokslo tarybos remiamą projektą „Archyvinių tyrimų plėtra: inkvizicinių procesų dokumentai kaip Lietuvos ir Europos Reformacijos tinklaveikos šaltiniai“ (09.3.3.-LMT-K-712-07-0012).

Žurnale „Socialinių mokslų studijos: Mokslo darbai / Societal Studies: Research papers“ (Nr. 10(1), 2018) paskelbtas doc. dr. D. Čiočytės straipsnis „Literature and Christianity: The Aspect of Theodicy“.

Doc. dr. Rita Tūtlytė paskelbė straipsnį „Atminties pasakojimai apie pokarį: laisvės kovų dalyvių atsiminimai“ Lietuvos edukologijos universiteto periodiniame mokslo darbų žurnale „Žmogus ir žodis. Literatūrologija“ (T. 20(2), 2018).

Stažuotės, paskaitos užsienio mokslo įstaigose

Doc. dr. D. Čiočytė pagal Erasmus dėstymo vizitų programą 2018 m. gegužės mėn. lankėsi Varšuvos universitete (Lenkija), kur skaitė paskaitų ciklą apie Biblijos poveikį Vakarų pasaulio literatūrai.

Prof. habil. dr. D. Pociūtė, kaip vizituojanti profesorė, 2018 m. balandžio 1–31 d. dirbo Romos La Sapienza universitete (Italija), Istorijos, kultūrų ir religijų departamente (Dipartimento di storia, culture, religioni). Nuo 2018 m. spalio 1 d. iki lapkričio 31 d. profesorė stažavosi Padujos universitete (Italija), Politinių, teisės mokslų ir tarptautinių studijų departamente (Scienze politiche, giuridiche e studi internazionali).

Doc. dr. Audinga Peluritytė-Tikuišienė 2017 m. gruodžio 1–10 d. stažavosi Prahėje, Karolio universitete (Čekija) kaip projekto „Užsienio baltistikos centrų ir Lietuvos mokslo ir studijų institucijų bendradarbiavimo skatinimas“ dalyvė (projekto vadovė – doc. dr. Gina Kavaliūnaitė-Holvoet). 2018 m. balandžio 29 d.–gegužės 6 d. docentė šiame universitete lankėsi pagal Erasmus dėstymo vizitų programą ir skaitė paskaitų ciklą apie sovietmečio literatūrą ir meno kontekstus.

Pranešimai Lietuvos ir tarptautinėse mokslinėse konferencijose

Padujos universitete (Italija) vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Comunità e utopie. Chiese, missioni, movimenti religiosi (secoli XVI–XVIII)“ [„Bendruomenės ir utopijos. Bažnyčios, misijos, religiniai judėjimai (XVI–XVIII a.)“] (2018 m. lapkričio 8–9 d.) prof. habil. dr. D. Pociūtė skaitė mokslinį pranešimą „Comunità nell'esilio: eterodossi italiani fra clandestinità e propaganda gesuitica nei territori polacco-lituaeni del Cinquecento“ [„Bendruomenė egzilyje: italų heterodoksų pagrindinė veikla ir jėzuitų propaganda XVI a. Lenkijoje ir Lietuvoje“].

Doc. dr. A. Peluritytė-Tikuišienė tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „František Skorina a jeho pražská Bible. Mnohojazyčné kulturní dědictví Velkoknížectví Litevského a současnost“ [„Pranciškus Skorina ir jo Prahos biblija. Daugiakalbis LDK kultūrinis paveldas ir šiandiena“], vykusioje Prahos Karolio universitete (Čekija) (2017 m. gruodžio 8–9 d.), skaitė mokslinį pranešimą „Žodžio galia literatūroje ir šalia jos: sovietmečio pradžia Lietuvoje“. Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto surengtoje mokslinėje

konferencijoje „Leonardo Gutausko paratopijos: poezija, proza, dailė“ docentė skaitė pranešimą „Leonardo Gutausko kūrybos programa eilėraščių rinkinio „Betliejus“ horizonte“ (2018 m. lapkričio 18 d.).

Doc. dr. Darius Kuolys skaitė mokslinį pranešimą „Simono Daukanto pasakojimas – pamatas dėl lietuvištybės“ tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Writing History, Writing Literature: The Intersections of historical and literary Narratives“ [„Istorikas-rašytojas: istorinio ir literatūrinio naratyvų sankirtos“] (2018 m. spalio 4 d.), vykusioje Kaune, Vytauto Didžiojo universitete.

Doc. dr. Rita Tūtlytė mokslinį pranešimą „Dialogas su tradicija: vaizdo aspektas“ skaitė poetės Janinos Degutytės 90-mečiui skirtame seminare „Kai dangus nuo žaibų suskyla“ (2018 m. rugsėjo 21 d.), vykusiame Lietuvių literatūros ir tautosakos institute.

Viešosios paskaitos, edukacinė veikla

2018 m. kovo 16 d. baigiamajame Lietuvių kalbos dienų, kurias rengė Kėdainių rajono savivaldybė, Kėdainių krašto muziejus ir Kėdainių Šviesioji gimnazija, renginyje – kultūrinėje šviečiamojame konferencijoje „Knygai nobažnystės krikščioniškos – 365“ – prof. habil. dr. D. Pociūtė skaitė pranešimą „1653 m. Kėdainių katekizmas ir LDK protestantų katechetikos tradicija“. 2018 m. rugsėjo 26 d. profesorė skaitė viešąją paskaitą „Vilniaus tėvas Steponas Batoras: tolerancijos pamokos jėzuitų ir eretikų laikais“ Vilniaus universiteto bibliotekos dieną mininčiame Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune. Prof. habil. dr. D. Pociūtė taip pat lankėsi Florencijoje (Italija) vykusiame Italijos lietuvių bendruomenės suvažiavime, kuriame skaitė pranešimą „Italijos religiniai disidentai XVI a. Lietuvoje“ (2018 m. spalio 12–13 d.). 2018 m. kovo 2 d. Biržų pilies muziejuje „Sėla“ pristatyta 2017 m. išleista D. Pociūtės monografija „Nematomos tikrovės šviesa: Reformacijos Lietuvoje asmenybės ir idėjos“. Renginį vedė prof. dr. Deimantas Karvelis.

2018 m. birželio 22 d. „Santaros-Šviesos“ suvažiavime Alantoje doc. dr. D. Kuolys skaitė pranešimą „Apie mūsų Respubliką“. Metinėje „Lituanistų sambūrio“ konferencijoje „Mūsų valstybė: atramos ir perspektyvos“, vykusiame Vilniaus universitete (2018 m. lapkričio 30 d.–gruodžio 1 d.), docentas skaitė pranešimą „Kuo grįsime mūsų vaikų ugdymą, kokius akiračius versime?“, o Lietuvos Respublikos Seime vykusiame konferencijoje „Bendrojo ugdymo turinio kaitos iššūkiai“ (2018 m. gruodžio 10 d.) – pranešimą „Ko ir kaip mokysime Lietuvos vaikus – kodėl svarbu susitarti?“. Respublikiniame etninės kultūros centrų darbuotojų, miestų, rajonų etninės kultūros metodininkų, nacionalinių, regioninių parkų etnografų (kultūrologų), amatų centrų vadovų, folkloro ansamblių ekspertų konsultantų, Tautodailininkų sąjungos skyrių vadovų seminare „Žmogus – žmogui, visuomenei, Tėvynei“, vykusiame Molėtų rajone, Dubingiuose (2018 m. gegužės 19 d.), doc. dr. Regimantas Tamošaitis skaitė pranešimą „Vertybės artimos ir tolimos“. Lazdijų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje surengtoje konferencijoje „Bitė Vilimaitė – žinoma, bet neatrasta“, skirtoje rašytojos 75-osioms gimimo metinėms (2018 m. gruodžio 10 d.), docentas skaitė pranešimą „Žmogiškumo šviesa Bitės Vilimaitės kūryboje“.

Kita šviečiamoji visuomeninė veikla. Literatūros ir kultūros renginiai

2018 m. rugsėjo 16–22 d. doc. dr. A. Peluritytė-Tikuišienė dalyvavo Kinijos ir Rytų bei Vidurio Europos (CEEC) šalių literatūros forume „Literary Exchange: A Golden Bridge for People-to-People Connectivity between China and CEEC countries in the New Era“, kuris vyko pietų Kinijoje, Ningbo mieste. Forumo atidarymo sesijoje docentė skaitė pranešimą apie naujausią lietuvių literatūrą ir kartu su šešiolika kitų Europos šalių ir Kinijos rašytojų dalyvavo apvalaus stalo diskusijoje „Tradicija ir kūrybiškumas“.

Prof. dr. Brigita Speičytė talkino Nacionaliniam muziejui Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmams rengiant parodą „Lietuva, Tėvyne mano... Adomas Mickevičius ir jo poema „Ponas Tadas“, skirtą Lietuvos ir Lenkijos valstybingumo atkūrimo šimtmečiui (1918–2018): konsultavo dėl parodos turinio ir katalogo rengimo, skaitė viešąją paskaitą „Ponas Tadas“ Lietuvoje: skaitymo epopėja“. Profesorė taip pat bendradarbiavo su Gargždų krašto muziejumi, rengiančiu Gargždų dvarininko barono Eugenijaus Renės (Eugeniusz Karol Antoni Teofil Rönne, 1830–1895) poezijos rinkinį „Poezija. Žemaičių vaizdeliai“.

Doc. dr. A. Peluritytė-Tikuišienė Lietuvos rašytojų sąjungos klube vykusiame Donaldo Kajoko jubiliejiniam vakarui (2018 m. balandžio 13 d.) skaitė pranešimą apie naujausią poeto rinktinę „Poezija, o gal ne ji“, dalyvavo 2018 m. „Poezijos pavasario“ renginiuose Lietuvos rašytojų sąjungoje ir Vilniaus universitete – rengė studentų susitikimus su poetais Erika Drungyte ir Gintaru Grajausku (2018 m. gegužės 15–16 d.). Docentė pagerbta „Poezijos pavasario“ prizų už eseistiką.

Prof. habil. dr. D. Pociūtė, kaip istorijos ekspertė, dalyvavo LRT televizijos laidoje „Lietuvos Kolumbai“: Lietuvos ir Šveicarijos ryšiai“ (2018 m. kovo 12 d.).

2018 m. gegužės 23 d. Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijoje mintimis apie kūrybą dalijosi doc. dr. R. Tamošaitis.

2018 m. Lietuvių literatūros katedros dėstytojai dalyvavo Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiadoje Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniam (2018 m. kovo 9–10 d.): rengė olimpiados užduotis, vertino dalyvius (prof. habil. dr. D. Pociūtė – vertinimo komisijos pirmininkė). Kaip ir kasmet, dėstytojai dirbo Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiadoje (2018 m. kovo 9 d.), jos vertinimo komisijoje. Taip pat 50-ajame Lietuvos mokinių jaunųjų filologų konkurse (2018 m. balandžio 5–7 d.) (vertinimo komisijos pirmininkas ir poezijos vertinimo komisijos narys – doc. dr. R. Tamošaitis).

Akademiniai seminarai

2018 m. pavasario semestre VU Filologijos fakultete tęsė darbą akademinis seminaras „Už discipliną“, kuriame buvo aptarti lyginamosios literatūros tyrimų teoriniai klausimai.

2018 m. rugpjūčio 8–11 d. Karalkrėslyje ir Ožkabaliuose (Vilkaviškio r.) vyko XIII akademinis vasaros seminaras „Literatūros salos“, skirtas Valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti. Seminaras, surengtas Jono Basanavičiaus gimtosiose vietose, sutelkė lituanistus studentus, doktorantus, mokslininkus svarstyti Lietuvos Respublikos kultūrinę ištaką ir

šiuolaikinius jų vertinimus (Egidijaus Aleksandravičiaus, Mindaugo Kvietkausko, Eligijaus Railos, Giedriaus Subačiaus, Marijaus Šidlausko, Jūratės Šlekonytės pranešimai), lietuvių kultūros modernizacijos linkmes asmens biografijos ir intelektualinės istorijos lygmenyse (Romos Bončkutės, Vidmantės Grigaliūnaitės, Aušros Jurgutienės, Rūtos Lazauskaitės pranešimai). Pasidalyta šiuo metu atliekamų lietuvių literatūros tyrimų išvalgomis – nuo Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio iki naujausios literatūros (Gintarė Bernotienė, Milda Gineikaitė, Asta Gustaitienė, Magdalena Protaitė, Elzė Reivytytė, Akvilė Rėklaitytė, Silvija Stankevičiūtė, Rokas Šimkevičius, Ieva Volungė). Seminaro metu surengtas pokalbis su rašytoju Alvydu Šlepiku, vyko tradiciniai skaitymai iš atminties „Iš gyvenimo vėlių ir velnių“, kurių nugalėtoju tapo Joris Žiliukas (šių metų Jaunųjų filologų konkurso dalyvis, Vilniaus licėjaus absolventas, pasirinkęs literatūros studijas užsienyje). J. Žiliukas seminaro metu išvertė ir perskaitė T. S. Elioto eilėraštį. Pirmąkart surengti jaunųjų poezijos skaitymai, kuriuose dalyvavo Monika Bertašiūtė, Samanta Kietytė, Uršulė Toleikytė, Mantas Toločka. Seminaras baigtas diskusija „Humanitarų bendrija: savanoriai, šauktiniai ar verktiniai?“, kurioje dalyvavo dienraščio „Lietuvos žinios“ vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas Audrius Ožalas, aptartos humanitarų laikysenos ir įvaizdis viešojoje erdvėje.

Doc. dr. D. Kuolio rūpinimusi Lietuvių literatūros katedra kartu su Švietimo ir mokslo ministerija surengė mokslo sklaidos (populiarinimo) konferenciją Lietuvos ir užsienio lituanistinių mokyklų mokytojams „Mūsų mokytojai – Daukantas, Vydūnas“ Lietuvos Respublikos Seime (2018 m. spalio 12–13 d.) ir kartu su asociacija „Lituanistų sambūris“ organizavo mokslo sklaidos konferenciją Lietuvos mokytojams „Mūsų valstybė: atramos ir perspektyvos“ Vilniaus universitete (2018 m. lapkričio 30 d.–gruodžio 1 d.).

2018 m. rudenį Lietuvių literatūros katedrą papildė nauja narė – doktorantė Urtė Šegždavičiūtė, rašanti disertaciją tema „Postsekuliarios religinės sąmonės raiška šiuolaikinėje lietuvių poezijoje“ (vadovė – doc. dr. D. Čiočytė). Lietuvių literatūros katedrą paliko reikalų tvarkytoja dr. Birutė Gudalienė.

Saulė Matulevičienė